

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ПОСЛУГАМИ У МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Т. В. Порудєєва, кандидат економічних наук

Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського

Т. Я. Іваненко, кандидат економічних наук, доцент

Миколаївський національний аграрний університет

У статті розглянуто сучасний стан розвитку зовнішньої торгівлі послугами у Миколаївській області, тенденції її розвитку, виявлено їх особливості та вироблено рекомендації щодо напрямків подальшого розвитку.

Ключові слова: зовнішня торгівля, послуги, ефективність, розвиток.

Постановка проблеми. Торгівля послугами відіграє визначну роль у всіх сучасних національних економіках розвинутих країн. Ефективна торгівля послугами має важливе значення для економічного зростання і економічного розвитку країни та, відповідно, її областей, а також виступає каталізатором усєї світової торгівлі та її розвитку.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Над проблемою висвітлення економічної сутності послуг працює сьогодні доволі велика кількість вітчизняних та зарубіжних учених, серед яких визначними є Ясінська В. М., Корчун В. С., Карпенко Ю. В., Мазур М. В. та багато інших. Але кожен регіон країни має особливості економічного потенціалу, який в цілому складає економічну систему регіону. Звісно, у кожному регіоні проблеми та перспективи розвитку зовнішньої торгівлі послугами будуть відрізнятися. Тому дослідження регіональних особливостей зовнішньоекономічної діяльності Миколаївського регіону та їх аналіз є актуальним.

Дослідження має за **мету** дослідити сучасний стан розвитку зовнішньої торгівлі послугами, виявлення їх особливостей у діяльності Миколаївської області та вироблення рекомендацій щодо напрямків подальшого розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Послуги – це результат трудової діяльності, що відображається у корисному

ефекті, особливій споживчій вартості. Зовнішньоекономічні послуги є товаром, що не проходить митного контролю і на який не оформляється вантажна митна декларація. Послуги не приймають форму матеріальних об'єктів, на які розповсюджуються права власності. Реалізація послуг та їх виробництво невідокремлені один від одного.

Головним в торгівлі послугами є те, що повинна відбутися операція купівлі-продажу, яка охоплює діяльність суб'єктів господарської діяльності України та іноземних суб'єктів господарської діяльності (резидентів та нерезидентів), побудована на взаємовідносинах між ними, що має місце як на економічній території України, так і за її межами.

За даними Головного управління статистики у Миколаївській області за 2013 рік, загальний обсяг експорту послуг збільшився на 164,6% і становив 619159 тис. дол. США. Імпорт зменшився на 10,2%, сягнувши 77387,4 тис. дол. США.

Позитивне сальдо зовнішньої торгівлі послугами збільшилося порівняно з 2012 роком на 395062,2 тис. дол. США і становило 541772 тис. дол. США (за 2012 р. – 146709,8 тис. дол. США).

Структура українського експорту послуг протягом тривалого часу залишається майже незмінною (рис. 1).

Рис. 1. Структура експорту торгівлі послугами у Миколаївській області за 2013 р., %*

*Джерело [1]

У 2013 р. найбільші обсяги припадали на послуги з переробки матеріальних ресурсів, які займали 64,9% від загального

обсягу експорту, транспортні послуги (за рахунок наданих послуг трубопровідного, залізничного, повітряного та морського транспорту) – **25,2%**, послуги з ремонту технічного обслуговування – **4,9%**, ділові послуги – **3,3%**, послуги з будівництва – **1%** та послуги у сфері телекомунікацій, комп'ютерних та інформаційних послуг – **0,1%**.

Порівняно з **2012** р. загальний обсяг експорту послуг збільшився на **387,4** млн дол. США. Це було досягнуто за рахунок зростання наданих послуг, пов'язаних з переробкою матеріальних ресурсів, у **19** разів, у сфері будівництва в **11** разів, послуг із страхування в **10** разів, послуг з ремонту технічного обслуговування на **50%**, ділових послуг – на **1,1%**.

Також можна відзначити триваючу останніми роками переорієнтацію напрямків експорту послуг. Миколаївська область здійснювала зовнішньоторгівельні операції послугами з партнерами із **201** країни світу.

При цьому основною країною-партнером в експорті послуг залишається Європа. Так, експорт послуг до країн Європи становить **494,1** млн дол. США і зріс порівняно з **2012** роком майже у **5** разів. Водночас експорт послуг, наданих країнам СНД, становить **46,7** млн дол. США, або **118%** по відношенню до **2012** року, експорт послуг до Австралії та Океанії становив у **2013** р. **3,4** млн дол. США та збільшився у порівнянні з **2012** р. на **12,2%**.

Структура імпорту послуг також залишається майже незмінною протягом останніх років (рис. 2).

Найбільшу частину в загальному обсязі імпорту послуг у **2013** р. становили ділові послуги – **69,6%**, пов'язані з подорожами – **14,7%**, транспортні послуги (за рахунок отримання послуг повітряного, залізничного, автомобільного та морського транспорту) – **13,9%**, фінансові послуги – **5,3%**, роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності – **2,7%**, послуги у сфері телекомунікації, комп'ютерні та інформаційні послуги – **1,8%**.

Частина імпорту послуг, отриманих із країн СНД, зменшилася порівняно з **2012** р. на **26,4%** і становить **7,6%** від загального обсягу імпорту, з країн Європейського Союзу – зменшилася до **48,1%**.

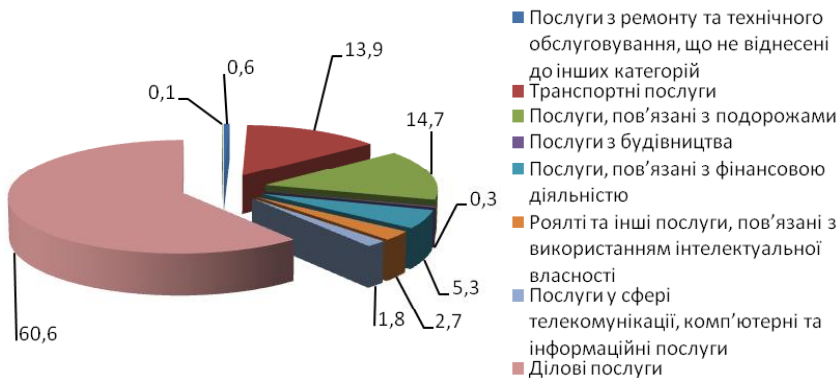

Рис. 2. Структура імпорту торгівлі послугами у Миколаївській області за 2013 р., %*

*Джерело [1]

Обсяг імпорту послуг зменшився на **26,4%** за рахунок зменшення обсягів послуги з ремонту та технічного обслуговування, що не віднесені до інших категорій – на **0,7** млн дол. США, послуг із страхування на **0,1** млн дол. США, роялті та інші послуги, пов'язані з використанням інтелектуальної власності – на **5,4** млн дол. США, ділових послуг – на **57,7** млн дол. США.

У цілому, аналіз обсягів експорту-імпорту послуг в межах Миколаївської області показав, що протягом усього періоду сальдо зовнішньої торгівлі було доданим, розміри експорту значно перевищували імпорт, що виділяє область серед інших регіонів і України в цілому.

Висновки. Таким чином, зважаючи на все вищевказане, можна резюмувати, що торгівля послугами є традиційно прибутковою для платіжного балансу складовою зовнішньоекономічної діяльності, яка є меншою за сукупним оборотом у **3,5** рази порівняно з зовнішнім товарооборотом Миколаївської області, проте продемонструвала значно вищий опір кризовим явищам світової економіки.

Ключовим завданням державної політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності є створення ефективної системи підтримки експорту, яка забезпечить сталий економічний розвиток та реалізацію експортного потенціалу держави.

Список використаних джерел:

1. Веб-сайт Головного управління статистики у Миколаївській області [Електронний ресурс]. — Режим доступу : www.mk.ukrstat.gov.ua
2. International trade in services [Електронний ресурс] // UNCTADstat Table of International trade in merchandise and services. — 2009. — № 1. — С. 53. — <http://stats.unctad.org/>

*Т. В. Порудеева, Т. Я. Иваненко. **Тенденции развития внешней торговли услугами в Николаевской области.***

В статье рассмотрено современное состояние развития внешней торговли услугами в Николаевской области, тенденции ее развития. Выявлены их особенности и предложены рекомендации относительно направлений дальнейшего развития.

*T. Porudееva, T. Ivanenko. **Of progress of foreign trade services trend is in the Mykolaiv area.***

In the article modern development of foreign trade services status is considered in the Mykolaiv area and her progress trend.